

## Rapport fra

# *Marinarkeologiske registreringer*

## Rv. 555 Sotrasambandet Sotra – Bergen, fra Kolltveit til Bergen kommunegrense

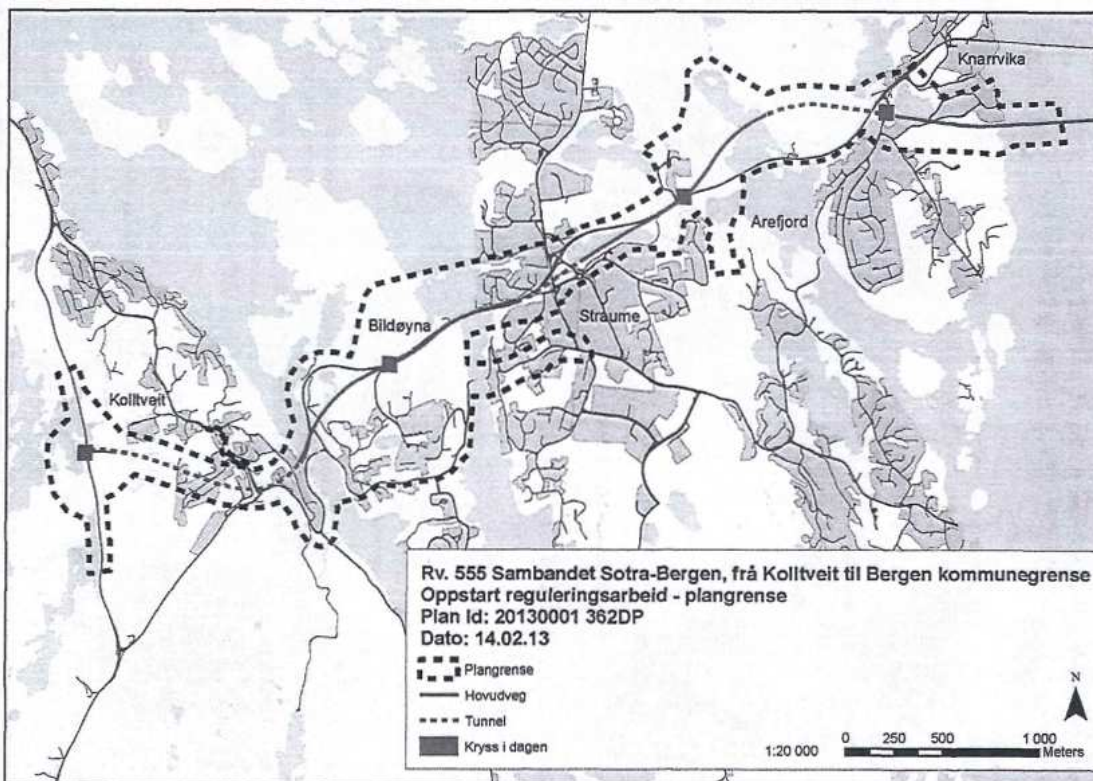
### Innledning og formål

Den 26.-29.08 og 25.09.2013 gjennomførte Bergens Sjøfartsmuseum marinarkeologiske registreringer i planområdet for fremtidig Sotrasamband i Fjell kommune.

Foranledningen for undersøkelsen var utviklingen av et fastlandssamband mellom Sotra og Bergen som sikrer langsiktige, gode og trygge kommunikasjonsforhold for alle trafikantgrupper og som legger grunnlag for videre vekst og utvikling. Planene kan medføre varige inngrep i sjøbunn og berører et område med potensial for marine kulturminner. Med hjemmel i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, §§ 9 og 14, ble det derfor fra Bergens Sjøfartsmuseum som vedkommende myndighet, stilt krav om marinarkeologiske registreringer i forbindelse med reguleringen av området.

Formålet med registreringene var å vurdere de foreslåtte planenes grad av konflikt i forhold til marine og maritime kulturminner.

### Undersøkelsesområde og bakgrunn



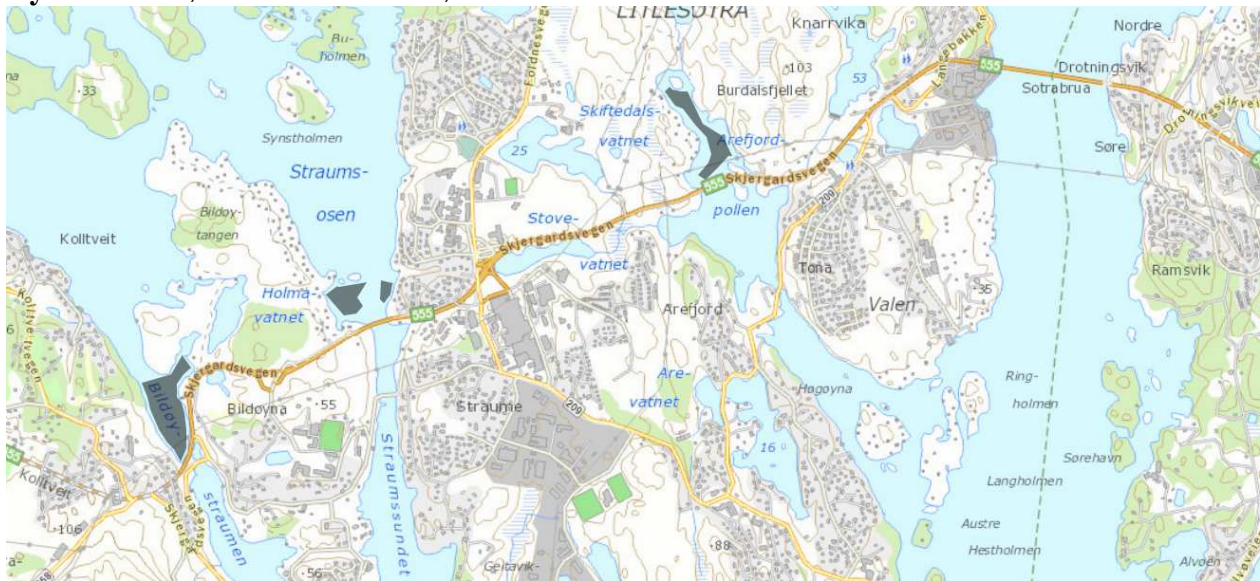
Figur 1 Plankart med avgrensning. Kart: Tiltakshaver.

Sotrasambandet vil omfatte flere sjøområder med potensial for maritime kulturminner. Vi kjenner til at det i området rundt Bildøyna har vært fiske/fangst anlegg i eldre tid. Også området Arefjord/Arefjordpollen er interessant med tanke på ankringsplasser og båttrafikk da det er omtalt i eldre losbøker som ankerplass.

### Undersøkelsene

Undersøkelsene ble utført av Eirik Søyland, Tord Kristian Karlsen ved Bergens Sjøfartsmuseum, samt innleid dykker Kjetil Sundsdal. Førstnevnte fungerte som feltleder og rapportansvarlig. Alle er sertifiserte for vitenskapelig dykking (klasse S). Det ble benyttet selvforsynt pusteutstyr (SCUBA) med kommunikasjon mellom dykker og dykkeleder. Redningsdykker sto parat ved dykk. Under dykking ble det, i tillegg til visuell registrering sondet ned i sjøbunnen for eventuelt å avdekke strukturer som ikke var synlige på bunnoverflaten. Det ble også tatt foto av området (se fotoliste), disse ligger på cd i saksmappe på Bergens Sjøfartsmuseum.

### Dykkeundersøkelser/Feltundersøkelser



**Figur 2** Oversikt over undersøkt område under dykkeundersøkelsene. Kart: Riksantikvaren/Askeladden.

*Arefjordpollen:* Bunnen i Arefjordpollen besto av mudderbunn av varierende tykkelse. Fra 10 cm til over 1 meter (sondestangen er 1 meter). Sikten var til tider svært dårlig, de verste områdene hadde siktforhold helt ned til 20 cm og mindre. I sørlig del av planområdet ble det påtruffet en moderne fiskebåt. GPS posisjon målt i WGS 84, UTM 32V, N 6690055 Ø 370596. Den ligger på 2-4 meters dyp. (Se mer av båten under sonarundersøkelser).

Helt innerst i Arefjordpollen ble det observert en oppmurt konstruksjon med ukjent funksjon. Den synes å ha en sammenheng med en oppdemming lengre oppe i bekken som renner igjennom konstruksjonen. Det ble ikke funnet kvernstein eller spor av sag. Vi har ikke klart å oppdrive mer om historien og funksjonen til konstruksjonen.



Figur 3 Oppmurt konstruksjon innerst i Arefjordpollen, funksjonen er ukjent. Foto: Eirik Søyland, BSJ 2013.



Figur 4 Bilde av baugen på fiskebåt funnet i Arefjordpollen. Foto: Eirik Søyland, BSJ 2013.

*Straumesundet/Straumskylleren:* I området var det svært dårlig sikt på grunn av utfyllingsarbeidet i Straumesundet. Bunnen var i store deler av området dekket av mineralavfall og sikten var under 0,5 meter. Kombinasjonen av dårlig sikt, tauverk og moringer til båter og flytebrygger ble det besluttet å kjøre sonar i området istedenfor.

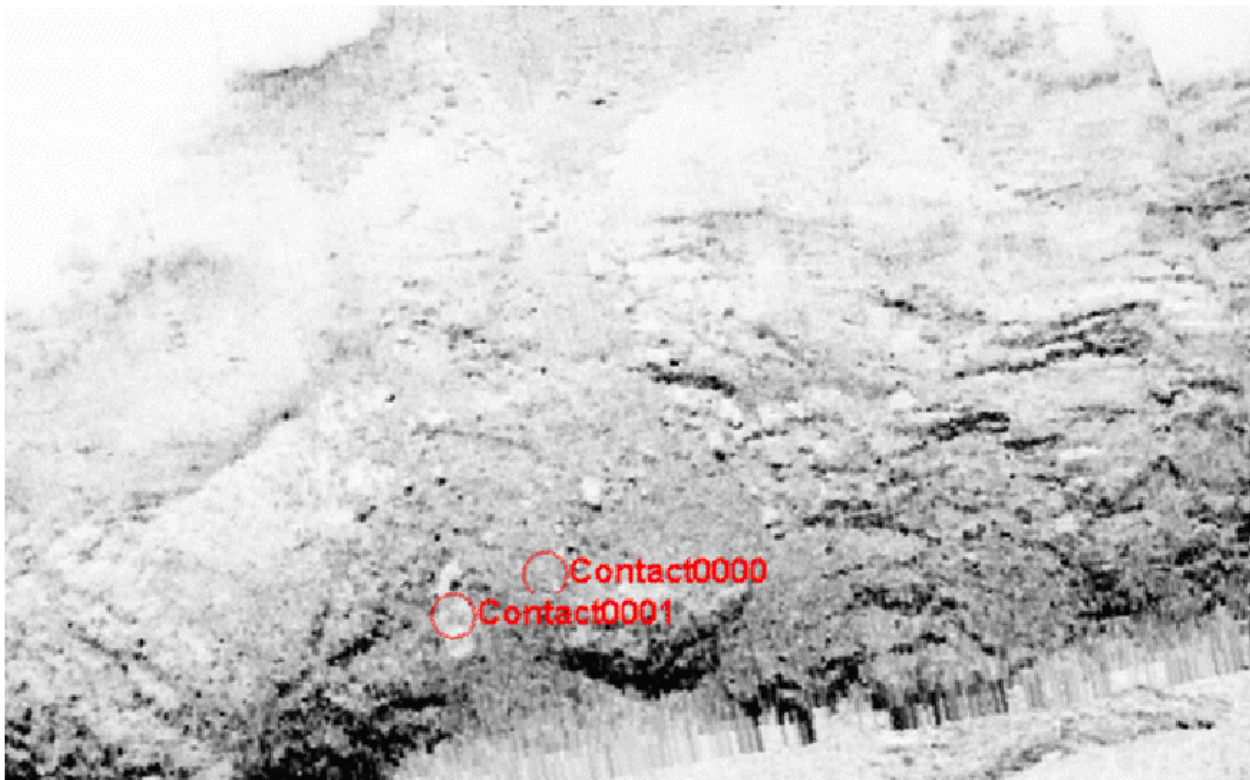


**Figur 5** Kartet gir stedsangivelse på 1) Mur mellom to holmer (Bilde til høyre), ukjent funksjon, kan være “gangvei”. 2) Nausttuffer innerst i stråumsvika, lokalperson hevdet at naustene som sto der var gamle for 50 år siden. Foto: Eirik Søyland, BSJ 2013.

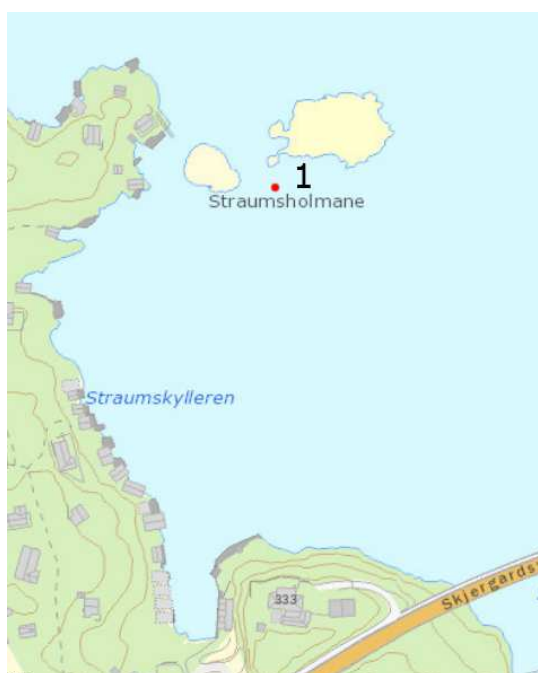
*Bildøystraumen:* Området var preget av dårlig sikt og mye mudder men vi hadde god dekningsgrad og det var ikke nødvendig med sonarkjøring her. Det ble ikke gjort funn i området.

## Sonarundersøkelser

*Straumesundet/Straumskylleren:* Treff på en liten båt mellom to holmer, denne har tverr hekk og er trolig ikke gammel.

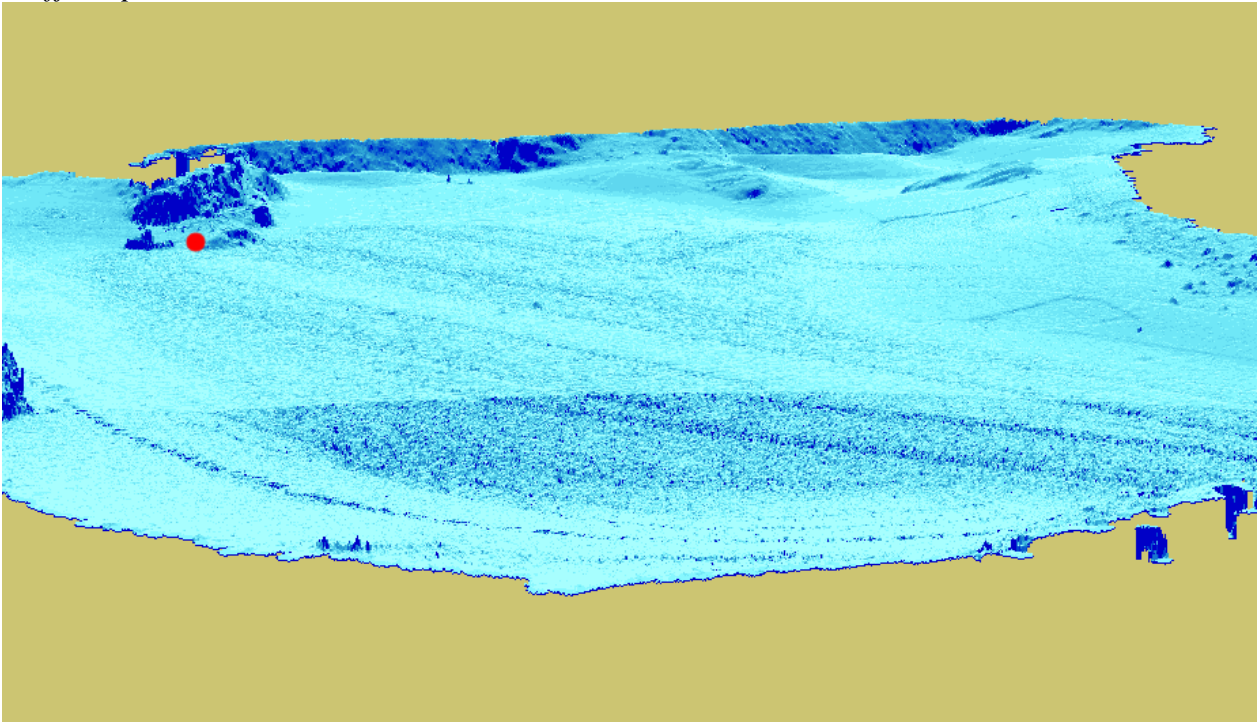


Figur 6 Sonar treff som trolig er en liten robåt. Den har tverr hekk og er trolig ikke gammel. (Kart: Sjøservice AS)



Bildet til venstre viser lokasjonen på båtvraket. Området ved Straumesundet er preget av mye vannledninger og fortøyninger fra flytebrygger. Strandsonen er kraftig utbygd. GPS posisjon av båtvraket, WGS 84 UTM 32V N6697804 Ø285508.

*Arefjordspollen:*



**Figur 7** Fiskebåt i Olex kart og overblikk over Arefjordspollen, fiskebåt kan sees til venstre for rødt merke.  
Kart: Sjøservice AS.

Skipsvraket av en fiskebåt står noe nedi mudderet og inntil en sjøledning. Den er bygget i tre og er av nyere dato.

### **Konklusjon**

Under de marinarkeologiske undersøkelsene i mulige traséer for fremtidig Sotrasamband, ble det ikke gjort funn som omfattes av Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, § 14.

Bergen, 14.10. 2013

Eirik Søyland